

รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาวนา กิริติยวงศ์* ปร.ด. (การพยาบาล)

สุวรรณี มหาภานันท์** พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

นาริรัตน์ บุญเนตร*** พย.ด.

วชิกร อังคประสาชชัย**** พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

บทคัดย่อ: การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 300 ราย ได้จากการสุ่มตามสัดส่วนของชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล และแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายและสถิติไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด (ร้อยละ 35) รองลงมาคือ การเรียนรู้แบบฟังพา (ร้อยละ 22) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (ร้อยละ 19.33) กลุ่มตัวอย่างชั้นปีต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันและกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้สอนควรให้ความสนใจกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนในแต่ละชั้นปี

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้ นักศึกษาพยาบาล ระดับปริญญาตรี

*Corresponding author, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, E-mail: keeratiyutawong@gmail.com

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***อาจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลมารดา-ทารก และการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****อาจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สาระสำคัญของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษายังเพิ่มการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

การจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เป็นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การสืบค้นข้อมูล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหาได้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรอบรู้ในศาสตร์ด้านการพยาบาล (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา,

2552) ดังนั้นผู้สอนต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามกรอบมาตรฐานดังกล่าว การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นได้นั้น ผู้สอนจะต้องเข้าใจรูปแบบหรือลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน (learning style) ความแตกต่างระหว่างบุคคล และธรรมชาติของการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนอาจมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน เช่น รูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพา แบบอิสระ เป็นต้น รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตอบสนองต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนของผู้เรียน (Dunn, Griggs, Olson, Beasley, & Gorman, 1995) และนำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทราบรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนสามารถวางแผนการสอน และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งผู้สอนยังสามารถออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่ต้องการได้

แมคไคโนเนนี และ แมคไคโนเนนี (McInerney & McInerney, 1998) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้พบว่า ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม เช่น แสง เสียง การออกแบบการสอน เป็นต้น สภาพอารมณ์ เช่น แรงจูงใจ ความมุ่งมั่น เป็นต้น สภาพสังคม เช่น การทำงานคนเดียว การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น และสภาพร่างกาย เช่น ความแข็งแรง การได้รับการพักผ่อน เป็นต้น นอกจากนี้ ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และบุคลิกภาพ ยังมีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลอีกด้วย (Khalifelu, Gholizadeh, Gharehchopogh, & Mahmoudi, 2011)

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ส่งผลต่อการรูปแบบการเรียนรู้ของเยาวชนซึ่งแตกต่างไปจากเดิมที่เน้นการเรียนในชั้นเรียน

และการเข้าร่วมฟังการบรรยายจากครูผู้สอน ในการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลจะพบลักษณะของนักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ กัน เช่น นักศึกษาบางคนชอบทำกิจกรรมในชั้นเรียน บางคนไม่ชอบเข้าชั้นเรียนแต่มีการศึกษาด้วยตนเอง บางคนชอบฟังการบรรยายจากครูผู้สอน เป็นต้น ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนนั้นนักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ กันจะถูกรวมมาอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน และผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบเดียวกัน โดยผู้สอนอาจไม่ได้ตระหนักถึงความแตกต่างในรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนบางคนในชั้นเรียน อาจส่งผลด้านลบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ ดังนั้น การทราบรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลมากขึ้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้สะท้อนวิธีการเรียนรู้ของตนเองที่เป็นจุดด้อย และพัฒนาตนเองให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม และให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้ออกแบบไว้

การจัดการศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปีจะมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกันโดยชั้นปีที่ 1 และ 2 การเรียนการสอนจะอยู่ในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการพยาบาล เป็นส่วนใหญ่ ส่วนชั้นปีที่ 3 และ 4 จะเป็นการเรียนรู้ในชั้นเรียนร่วมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลและในชุมชน รวมทั้งหลักสูตรได้วางแผนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามลำดับชั้นปีจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก ดังนั้นด้วยระดับพัฒนาการของผู้เรียนและเนื้อหาสาระที่ต้องเรียนรู้แตกต่างกัน ผู้เรียนที่มีระดับชั้นปีที่ต่างกันน่าจะมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน สำหรับผู้เรียนที่เรียนดีจะมีวิธีการวางแผนการเรียนรู้ของตนเองอย่างเป็นระบบ เมื่อเทียบกับผู้เรียนที่เรียนพอใช้หรือเรียนอ่อน เช่น มี

การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน หรือมีการทบทวนความรู้อยู่เสมอ เป็นต้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (ชวนสิทธิ์ สุขชาติ, 2532; นุศรา ดาวโรจน์, 2552; พรทิพย์ บุญรอด, 2534) นอกจากนี้ ความเพียงพอในเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้เรียนน่าจะสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเนื่องจากผู้เรียนที่มีความไม่เพียงพอในเรื่องค่าใช้จ่ายอาจต้องแบ่งเวลาสำหรับการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนซึ่งทำให้มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างไปจากผู้เรียนที่มีความเพียงพอในเรื่องค่าใช้จ่าย

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาล มาเป็นระยะเวลา 29 ปีได้มีการปรับปรุงหลักสูตร พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการประเมินผล ให้กับครูผู้สอนมาโดยลำดับ แต่ยังไม่เคยมีการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก่อน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ผลการศึกษานี้จะช่วยเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้สอนนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการอุดมศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ของการชาและริชแมน (Grasha & Riechmann, 1990 as cited in Grasha, 1996) แนวคิดนี้พัฒนามาจากแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางทางสังคม (Social interaction

model) เน้นการตอบสนองของผู้เรียนในชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยได้กล่าวถึงปัจจัย 3 ประการที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้คือ ทักษะของผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อผู้สอน และปฏิกิริยาของผู้เรียนต่อรูปแบบการสอนของผู้สอนในชั้นเรียน ซึ่งจะสะท้อนรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา 6 รูปแบบการเรียนรู้คือ

1) แบบอิสระ (independent learning style) ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในความสามารถการเรียนรู้ของตนเอง ชอบเรียนรู้เฉพาะในเนื้อหาที่ตนเองสนใจ ชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำเป็นกลุ่ม

2) แบบหลีกเลี่ยง (avoidant learning style) ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่ชอบมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียน

3) แบบร่วมมือ (collaborative learning style) ผู้เรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ชอบแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนและผู้สอน

4) แบบพึ่งพา (dependent learning style) ผู้เรียนยึดผู้สอนเป็นแหล่งของการเรียนรู้ และเชื่อฟังผู้สอนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

5) แบบแข่งขัน (competitive learning style) ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนและชอบเปรียบเทียบผลการเรียนกับผู้อื่น ต้องการรางวัลหรือคำชมจากผู้สอน

6) แบบมีส่วนร่วม (participant learning style) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนเป็นอย่างดี ชยันทำการบ้าน บางครั้งทำการบ้านนอกเหนือจากที่มอบหมาย

จากการทบทวนวรรณกรรมรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง

สูงกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (ชวนลิทธิ์ สุชาติ, 2532; พรทิพย์ บุญรอด, 2534) ในบางการศึกษาพบว่า เพศของนักศึกษาปีที่เข้าศึกษา และสาขาวิชาเอกต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน (รุ่งฟ้า กิตติณัฐสันต์, 2549) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาจเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหาสาระที่เรียน วิธีการจัดการเรียนการสอน และลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียน

จากการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรต่าง ๆ ในไต้หวันของ ลีและคณะ (Li, Chen, & Tsai, 2008) จำนวน 425 ราย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบเก็บตัวมากที่สุด รองลงมาคือ แบบการรับสัมผัส แบบใช้ความรู้สึก และแบบการตัดสินใจ สำหรับในประเทศไทย ธัญพร ชื่นกลิ่น (2551) ได้พัฒนาแบบวัดลีลาการเรียนรู้ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลีลาการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี โดยแบบวัดลีลาการเรียนรู้พัฒนามาจากการสังเคราะห์งานวิจัย ประกอบด้วย ด้านการใช้ความคิด แบ่งเป็น การคิดเชิงสังคมศาสตร์และการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ และด้านการเรียนรู้ แบ่งเป็น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างร่วมมือ การเรียนรู้ด้วยผู้รับ การป้อน และการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม เก็บข้อมูลในนักศึกษาพยาบาลจำนวน 317 ราย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีรูปแบบการเรียนรู้ด้านการคิดในเชิงสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์มากที่สุด ส่วนด้านการเรียนรู้ ชอบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบร่วมมือ และลีลาการเรียนรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแบบวัดลีลาการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือระหว่าง .69-.78 และข้อคำถามแต่ละด้านมีจำนวน 4 ข้อ ซึ่งยังต้องการการพัฒนาต่อไป ส่วนการศึกษาของนุศรา ดาวโรจน์ (2552) ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบรมราชชนนี

ยะลา จำแนกตามศาสนา ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 198 ราย ตามแนวคิดของการชา และ ริชแมน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือในระดับมากรองลงมาคือ แบบอิสระ แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง และแบบพึ่งพา และพบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และชั้นปีต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน ในการศึกษาได้ใช้แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ของการชาและริชแมน เนื่องจากมีความเชื่อว่ารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการตอบสนองของผู้เรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน และสิ่งแวดล้อมในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อในการวิจัยนี้ และแบบประเมินนี้มีการใช้ในการวิจัยอย่างกว้างขวางและพบว่ามีความเชื่อมั่นของเครื่องมืออยู่ในระดับดี (Khalifelu, Gholizadeh, Gharehchopogh, & Mahmoudi, 2011)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
2. นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันจะมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาพยาบาลที่มีความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับแตกต่างกันจะมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (descriptive correlation research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1-4 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 672 ราย คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane, 1973) ได้จำนวน 251 ราย และเพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลจึงเก็บข้อมูลเพิ่มร้อยละ 20 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 ราย เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2555 การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) ผู้วิจัยสำรวจรายชื่อ และผลการเรียนของนักศึกษาจัดเป็นกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 กลุ่ม ในแต่ละชั้นปีดังนี้

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอ่อน เกรด ≤ 2.49
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้ เกรด $2.50-2.99$
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี เกรด $3.00-3.49$
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีมาก เกรด ≥ 3.50

คำนวณขนาดตัวอย่างจากประชากรตามสัดส่วนในแต่ละชั้นปี เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่าง 300 ราย โดยชั้นปีที่ 1 จำนวน 75 ราย ปีที่ 2 จำนวน 77 ราย ปีที่ 3 จำนวน 83 ราย และปีที่ 4 จำนวน 65 ราย ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากโดยให้ครอบครัวควบคุมตามสัดส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 4 กลุ่ม และให้ได้ตามจำนวนที่คำนวณไว้ในแต่ละชั้นปี

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่ 62/2554 ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างมีอิสระที่จะตอบรับหรือปฏิเสธ การเข้าร่วมการวิจัยนี้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา รายได้ต่อเดือน ความพึงพอใจกับรายจ่าย และการทำงานพิเศษ

2. แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ (Student Learning Styles Questionnaire) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับผู้สอน นักศึกษากับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะสะท้อนรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา แบบประเมินนี้สร้างโดย กรัซซาและริชแมน (Grasha & Riechmann 1990 as cited in Grasha, 1996) โดย รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ (2549) ได้แปลเป็นภาษาไทย และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาก่อนจำนวน 5 ท่าน มีจำนวนทั้งหมด 60 ข้อ แบ่งเป็น 6 แบบการเรียนรู้คือ 1) แบบอิสระ 2) แบบหลีกเลี่ยง 3) แบบร่วมมือ 4) แบบพึ่งพา 5) แบบแข่งขัน และ 6) แบบมีส่วนร่วม แต่ละแบบการเรียนรู้มีข้อคำถามแบบละ 10 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่าลิเคิร์ท คือ 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติตามข้อคำถามนั้นเลย จนถึง 5 คะแนน ปฏิบัติตามข้อคำถามนั้นสม่ำเสมอ การคิดคะแนนทำโดยนำคะแนนในข้อคำถามที่เป็นรูปแบบเดียวกันมารวมกัน คะแนนรูปแบบใดสูงสุดแสดงว่า

กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้ การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ (2549) ได้นำเครื่องมือนี้ไปหาความเชื่อมั่นในกลุ่มนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟา .87 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือนี้ไปหาความเชื่อมั่นกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟา .85 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค .80

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปีตามรายชื่อที่สุ่มได้ อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย การพิทักษ์สิทธิ์ และวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำมาประมวลผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 300 ราย มีจำนวน 247 ราย (ร้อยละ 82.33) ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง ส่วนอีก 53 ราย (ร้อยละ 17.67) มีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล และรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ด้วยสถิติเชิงบรรยาย โดยใช้จำนวนตัวอย่าง 300 ราย วิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ด้วยสถิติไคสแควร์ โดยใช้จำนวนตัวอย่าง 247 ราย

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 – 4 จำนวน 300 ราย เป็นเพศหญิง 286 ราย (ร้อยละ 95.30) อยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 75 ราย (ร้อยละ 24.90) ชั้นปีที่ 2 จำนวน 77 ราย (ร้อยละ 25.60) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 83 คน (ร้อยละ 27.70) และชั้นปีที่ 4 จำนวน 65 ราย (ร้อยละ 21.60) ส่วนใหญ่รายได้ต่อเดือนเพียงพอกับรายจ่าย มีเพียงร้อยละ 13.30 ที่รายได้ต่อเดือนไม่เพียงพอกับรายจ่าย ได้รับค่าใช้จ่ายรายเดือนเฉลี่ย 6633.81 บาท (SD = 2212.92) โดยได้รับค่าใช้จ่ายรายเดือน 5,001–7,500 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 54.70) รองลงมาได้รับค่าใช้จ่ายรายเดือน 7,501–10,000 บาท (ร้อยละ 26) กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับค่าใช้จ่ายรายเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16 และมีนักศึกษาที่ต้องทำงานพิเศษเพื่อเพิ่มรายได้ จำนวน 28 ราย (ร้อยละ 9.30)

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปี (N = 300)

รูปแบบ	ชั้นปี									
	1	%	2	%	3	%	4	%	รวม	%
	n = 57		n = 60		n = 70		n = 60		N = 300	
แบบมีส่วนร่วม	30	52.63	25	41.67	29	41.43	21	35	105	35
แบบพึ่งพา	16	28.07	9	15	21	30	20	33.33	66	22
แบบร่วมมือ	8	14.03	20	33.33	12	17.14	18	30	58	19.33
แบบหลีกเลี่ยง	1	1.75	4	6.67	4	5.71	–	–	9	3
แบบอิสระ	2	3.51	1	1.67	3	4.29	1	1.67	7	2.33
แบบแข่งขัน	–	–	1	1.67	1	1.43	–	–	2	0.67
มากกว่า 1 รูปแบบ									53	17.67

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 ราย มีจำนวน 247 ราย (ร้อยละ 82.33) ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง ส่วนอีก 53 คน (ร้อยละ 17.67) มีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ โดยกลุ่มที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งมีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด (ร้อยละ 35) รองลงมาคือแบบพึ่งพา (ร้อยละ 22) และแบบร่วมมือ (ร้อยละ 19.33) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่าในแต่ละชั้นปี กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาของชั้นปีที่ 1, 3, และ 4 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา และแบบร่วมมือ ตามลำดับ ส่วนชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนรู้ที่รองลงมาเป็นแบบร่วมมือ และตามด้วยแบบพึ่งพา รูปแบบการเรียนรู้ที่ทั้ง 4 ชั้นปีใช้น้อยที่สุดคือแบบแข่งขัน ดังตารางที่ 1

สำหรับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 ราย ที่มีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ พบว่ามีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและร่วมมือมากที่สุด (ร้อยละ 39.63) รองลงมาได้แก่ แบบพึ่งพาและมีส่วนร่วม (ร้อยละ 28.30) แบบพึ่งพาและร่วมมือ (ร้อยละ 18.87) แบบหลีกเลี่ยงและร่วมมือ (ร้อยละ 3.77) แบบอิสระและมีส่วนร่วม (ร้อยละ 3.77) แบบอิสระและร่วมมือ (ร้อยละ 3.77) และแบบอิสระและพึ่งพา (ร้อยละ 1.89) ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนก

ตามระดับชั้นปีพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีชั้นปีต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือแบบพึ่งพา แบบร่วมมือ และแบบอื่น ๆ ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา และแบบอื่น ๆ ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี (N = 247)

ชั้นปี	รูปแบบการเรียนรู้										χ^2	df	p-value
	ร่วมมือ		พึ่งพา		ส่วนร่วม		อื่นๆ*		รวม				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
ชั้นปีที่ 1	8	3.23	16	6.48	30	12.15	3	1.21	57	23.08	18.69	9	.028
ชั้นปีที่ 2	20	8.09	9	3.64	25	10.12	6	2.43	60	24.29			
ชั้นปีที่ 3	12	4.86	21	8.50	29	11.74	8	3.22	70	28.34			
ชั้นปีที่ 4	18	7.29	20	8.10	21	8.50	1	0.40	60	24.29			
รวม	58	23.48	66	26.72	105	42.51	18	7.29	247	100			

*รูปแบบอื่น ๆ หมายถึง รูปแบบอิสระ รูปแบบหลีกเลี่ยง และรูปแบบแข่งขัน

ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน 4 กลุ่ม

มีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3

รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (N = 247)

ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย)	รูปแบบการเรียนรู้										χ^2	df	p-value
	ร่วมมือ		ฟังพา		ส่วนร่วม		อื่นๆ*		รวม				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
≤ 2.49	12	4.86	12	4.86	14	5.67	3	1.21	41	16.6	7.91	9	.544
2.50 – 2.99	17	6.88	12	4.86	25	10.12	4	1.62	58	23.48			
3.00 – 3.49	19	7.69	27	10.93	43	17.41	4	1.62	93	37.65			
≥ 3.50	10	4.05	15	6.07	23	9.31	7	2.82	55	22.27			
รวม	58	23.48	66	26.72	105	42.51	18	7.29	247	100			

*รูปแบบอื่นๆ หมายถึง รูปแบบอิสระ รูปแบบหลีกเลี่ยง และรูปแบบแข่งขัน

ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ กับกลุ่มที่มีความไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ มีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับ (N = 247)

ความเพียงพอ ต่อค่าใช้จ่าย ที่ได้รับ	รูปแบบการเรียนรู้										χ^2	df	p-value
	ร่วมมือ		ฟังพา		ส่วนร่วม		อื่นๆ*		รวม				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
เพียงพอ	50	20.24	59	23.89	94	38.06	12	4.86	215	87.04	7.56	3	.056
ไม่เพียงพอ	8	3.24	7	2.83	11	4.45	6	2.43	32	12.96			
รวม	58	23.48	66	26.72	105	42.51	18	7.29	247	100			

*รูปแบบอื่นๆ หมายถึง รูปแบบอิสระ รูปแบบหลีกเลี่ยง และรูปแบบแข่งขัน

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 95.30 ซึ่งเป็นค่านิยมของสังคมไทยที่ให้การสนับสนุนเพศหญิงให้มาเรียนพยาบาลมากกว่าเพศชาย และธรรมชาติของเพศหญิงจะมีความละเอียด นุ่มนวล ในการให้การดูแลผู้อื่น

กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด (ร้อยละ 35) รองลงมาคือแบบฟังพา (ร้อยละ 22) และแบบรวมมือ (ร้อยละ 19.33) และรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้น้อยที่สุดคือ แบบแข่งขัน แบบอิสระ และแบบหลีกเลี่ยง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะการเรียนการสอนทางการพยาบาล ประกอบด้วย การ

เรียนภาคทฤษฎีในชั้นเรียน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับผู้รับบริการในโรงพยาบาลและชุมชน โดยการสอนภาคทฤษฎีเป็นการสอนนักศึกษาในกลุ่มใหญ่ ประมาณกลุ่มละ 60 คนต่อห้องเรียน กิจกรรมภายในชั้นเรียนส่วนใหญ่ประกอบด้วย การบรรยายเนื้อหา และมีกิจกรรมในลักษณะงานกลุ่มหรืองานเดี่ยวประกอบการบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ผู้เรียนจะให้ความสนใจ และสนุกกับการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ (Logan & Thomas, 2002) สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาต้องไปฝึกปฏิบัติการพยาบาลในโรงพยาบาลหรือในชุมชน โดยมีอาจารย์ 1 คนต่อนักศึกษา 8 คน ซึ่งในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการฝึกการดูแลผู้ป่วยจริง จึงต้องการความระมัดระวังสูงในการดูแลผู้รับบริการให้ได้ ได้รับความปลอดภัย จึงอาจเป็นเหตุผลว่าผู้เรียนใช้วิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่าแบบอื่น ๆ และใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา รองลงมา เนื่องจากเมื่อไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานการณ์จริงผู้เรียนต้องพึ่งพาผู้สอนในทุกขั้นตอนของการฝึกปฏิบัติ ต้องการคำแนะนำและการสอนจากผู้สอนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดข้อผิดพลาดในขณะให้การดูแลผู้รับบริการ

กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากเป็นลำดับที่ 3 แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของนักศึกษาพยาบาล ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคน เพื่อออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ นุศรา ดาวโรจน์ (2552) ที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบรมราชชนนียะลา พบว่า นักศึกษามีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และแบบร่วมมือมากที่สุด รองลงมาคือ แบบอิสระ แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง และแบบพึ่งพา เช่นเดียวกับการศึกษาของธัญพร ชื่นกลิ่น (2551) ศึกษาลีลาการเรียนรู้ของ

นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่วนการศึกษากิจการนิเทศ วิชาชีพ, สรเดช ธีรณมุล, สุรียา นิมิตรสุข, และบุษย์กมล เรืองรักเรียน (2550) พบว่า นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบรมราชชนนี ชลบุรี มีรูปแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบการสอน ลักษณะผู้เรียน และสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียน ต่างสถาบันกัน อาจมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในนักศึกษาพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับแมคไคโนนี และแมคไคโนนี (McInerney & McInerney, 1998) ที่พบว่าสิ่งที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ การออกแบบการสอน สภาพสังคม สภาพร่างกาย และลักษณะส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 ราย (ร้อยละ 17.67) มีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ ทั้งนี้เป็นเพราะโดยธรรมชาติของการเรียนรู้ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดใช้วิธีการเรียนรู้วิธีการใดวิธีหนึ่ง จะมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา และใช้วิธีเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ และบุคคลจะเลือกใช้วิธีการที่ตนมีความถนัดมากกว่า ก่อน ซึ่งปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ของบุคคลได้แก่ สิ่งแวดล้อม อารมณ์ สังคม และสภาพร่างกาย ของผู้เรียน (McInerney & McInerney, 1998)

กลุ่มตัวอย่างที่มีชั้นปีต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากข้อมูลตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปี มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และชั้นปีที่ 1 3 และ 4 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีลักษณะกิจกรรมการเรียนที่ต่างกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องปรับตัวกับการเรียนในมหาวิทยาลัย ดังนั้นจึงมีความตั้งใจในการเรียน และพยายามมีส่วนร่วมในการเรียน

เช่นเดียวกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษา ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ลักษณะการเรียนรู้จะมีกิจกรรมในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และมีการฝึกในห้องปฏิบัติการโดยแบ่งกลุ่มการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ลำดับรองลงมาจึงเป็นแบบร่วมมือมากกว่าชั้นปีอื่นๆ และสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 กิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลหรือในชุมชน นักศึกษาต้องฟังพวาอาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์พี่เลี้ยงสูง รูปแบบการเรียนรู้ที่รองลงมาจึงเป็นแบบฟังพวา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นุศรา ดาวโรจน์ (2552) ซึ่งศึกษาในนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบรมราชชนนียะลา

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันจะมีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะเนื้อหาในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ มีการจัดเนื้อหาการเรียนตามลำดับขั้นตอนจากการเรียนภาคทฤษฎีในชั้นปี 1 และ 2 แล้วจึงเริ่มการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชั้นปีที่ 3 และ 4 จึงทำให้ผู้เรียนมีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละชั้นปี จึงทำให้รูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงแม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของธัญพร ชื่นกลิ่น (2551) ที่ศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีผลการเรียนอ่อน (เกรดเฉลี่ย ≤ 2.40) มีรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง (ร้อยละ 7.32) มากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับพอใช้ ดี และดีมาก ในขณะที่ผู้ที่มีผลการเรียนดีมาก มีรูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระ (ร้อยละ 5.45) มากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับอ่อน พอใช้ และดี

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่างกันจะมีรูปแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนผู้ที่มียาได้ต่อเนื่องไม่เพียงพอกับราย

จ่ายมีเพียงร้อยละ 13.30 และนักศึกษากลุ่มนี้มักต้องทำงานพิเศษเพิ่มเติมจึงทำให้ต้องจัดการกับการแบ่งเวลาในการเรียนและการทำงานให้มีความสมดุลกัน จึงเป็นแรงผลักดันให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น จึงพบว่าไม่พบรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาทุกชั้นปี มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และชั้นปีที่ 1 3 และ 4 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพวา ดังนั้นผู้สอนควรออกแบบวิธีการสอนที่มีความหลากหลายและให้สอดคล้องกับนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปี โดยสามารถใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายร่วมกับการอภิปรายสำหรับรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในทุกชั้นปี และใช้วิธีการแบ่งกลุ่มย่อยและมอบหมายกิจกรรมให้ทำสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นลำดับที่ 2 และสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 3 และ 4 ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพวาเป็นลำดับที่ 2 ผู้สอนควรใช้วิธีการพูดให้กำลังใจ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นแหล่งความรู้ของนักศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีความมั่นใจและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองเป็นแบบอิสระได้ต่อไป

2. ผู้สอนควรจัดให้นักศึกษาพยาบาลได้ทราบรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ตนเองและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ยังเป็นจุดอ่อนของตนเองต่อไป

3. ผู้สอนควรจัดวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วมให้มากกว่าแบบฟังพวา โดยเฉพาะในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ในรายวิชาที่ต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล ที่จะช่วยส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบ คุณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้สนับสนุนทุนสำหรับการทำวิจัยนี้ และขอขอบคุณนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในระหว่างเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร ประชาศรีย์, สรเดช ธัญญมุล, สุริยา นิมิตสุข, และบุษย์กมล เรืองรักเรียน. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาล. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต, วิทยาลัยบรมราชชนนี ชลบุรี.
- ชวนสิทธิ์ สุขชาติ. (2532). การเปรียบเทียบแบบการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, วิชาเอกการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธัญพร ชื่นกลิ่น. (2551). การพัฒนาแบบวัดลีลาการเรียนรู้และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลีลาการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี. สถาบันบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- นุศรา ดาวโรจน์. (2552). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีละลา. วิทยาลัยบรมราชชนนีนีละลา.
- พรทิพย์ บุญรอด. (2534). แบบการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. (หน้า 1-19). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.

- รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์. (2549). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqfhed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>
- Dunn, R., Griggs, S. A., Olson, J., Beasley, M., & Gorman, B. S. (1995). A meta-analytic validation of the Dunn and Dunn model of learning style preferences. *Journal of Educational Research*, 88(6), 353-362.
- Grasha, A. (1996). *Teaching with style: A practical guide to enhancing learning by understanding teaching & learning styles*. Pittsburgh: Alliance Publishers.
- Khalifelu, Z. A., Gholizadeh, H., Gharehchopogh, F. S., & Mahmoudi, F. (2011). Learning styles classification: Learner control implications in instruction and education. *International Journal of Engineering Science and Technology*, 3(12), 8538-8547.
- Li, Y., Chen, P., Tsai, S. (2008). Comparison of the learning styles among different nursing programs in Taiwan: Implications for nursing education. *Nurse Education Today*, 28(1), 70-76.
- Logan, K., & Thomas, P. (2002). *Learning styles in distance education students learning to program*. Retrieved October 27, 2012, from <http://www.ppig.org/papers/14th-logan.pdf>
- McInerney, D. M., & McInerney, V. (1998). *Educational psychology: Constructing learning* (2nd ed.). Sydney: Prentice Hall.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.

Learning Styles of Undergraduate Nursing Students of Burapha University

Pawana Keeratiyutawong Ph.D. (Nursing)*

*Suwannee Mahakaynun** M.N.S (Adult Nursing)*

*Nareerat Boonnate*** Ph.D. (Nursing)*

*Wachareekorn Angkprasatchai**** M.N.S. (Pediatric Nursing)*

Abstract: The purpose of this study was to examine the learning styles of undergraduate nursing students, Faculty of Nursing, Burapha University classified by year of study, academic achievement, and monthly allowance. Stratified random sampling was used to select 300 nursing students from Year 1 to Year 4. The subjects were asked to complete personal data and the Student Learning Style Questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics and chi-square test. The results indicate that the majority of learning styles of Burapha University undergraduate nursing students were participatory (35 %) followed by dependent (22%) and collaborative (19.33%) learning styles. There was a statistically significant difference in learning styles of nursing students among years of study. However, there was no statistically significant difference in learning styles of nursing students in academic achievement and monthly allowance. The finding suggested that faculty should design appropriate learning activities and promote effective learning style for nursing students in different years of study.

Keywords: Learning style, Nursing students, Undergraduate students

*Corresponding author, Assistant Professor, Adult Nursing Division, Faculty of Nursing, Burapha University, E-mail: keeratiyutawong@gmail.com

**Assistant Professor, Adult Nursing Division, Faculty of Nursing, Burapha University

***Lecturer, Maternal-Newborn Nursing & Midwifery Division, Faculty of Nursing, Burapha University

****Lecture, Pediatric Nursing Division, Faculty of Nursing, Burapha University